

Agrarisch natuurbeheer

Het volledige Europees landbouwbeleid gaat op de helling en veel is nog onduidelijk. Ria Hoeymakers, contactpersoon van Agrarische Natuurvereniging Bloeiend West Zeeuws-Vlaanderen, schetst de huidige stand van zaken.

Afgelopen winter werd ik benaderd door agrarisch collega en Duumpje-bestuurslid Walter de Milliano met het verzoek een artikel te schrijven voor het verenigingsblad: over akkerranden en de mogelijkheden voor agrarisch natuurbeheer binnen het nieuwe Europese Gemeenschappelijke Landbouw Beleid (GLB 2015-2020).

Een beetje historie

Door industrialisatie begin 19e eeuw, werd in de landbouw steeds meer gebruik gemaakt van nieuwe technieken en kunstmest. Na de Tweede Wereldoorlog was er grote behoefte aan veel voedsel waardoor dit proces gedwongen werd zich te versnellen: de agrarische percelen moesten steeds groter worden voor de steeds groter wordende machines, natte percelen konden beter worden ontwaterd en werden daardoor geschikt voor de landbouw. Al deze factoren hebben tot een aanzienlijk hogere landbouwproductie geleid.

Met het vergroten van percelen verdwenen omheiningen, wallen, sloten en allerlei andere landschapselementen. Daarmee verminderde de variatie in voedselbronnen voor insecten en de variatie in de begroeiing dus resteerden minder mogelijkheden

voor dieren om te verblijven of te vluchten. Dit probleem is al vele jaren geleden onderkend door de landbouwers en er werd op ingespeeld met allerlei beheerpakketten zoals weidevogelbeheer, botanisch beheer, akkerrandenbeheer, spuitvrije zones, braak leggen van akkerranden en inzaaien van bloeiende kruiden als fourageer- en verblijfsgebied voor dieren.

Als een landbouwer ervoor koos te gaan beheren volgens zo'n pakket, stond hier een bepaalde vergoeding tegenover als compensatie voor verrichte werkzaamheden en/of inkomstenderving.

Thans

Bestonden er voorheen allerlei regelingen met diverse pakketten, dan is de overheid nu langzaam maar zeker doende om tot een bundeling te komen.

- Zo wordt momenteel de al langer bestaande PSAN-regeling (Provinciale Subsidie Agrarisch Natuurbeheer) omgevormd tot de SNLa-regeling (Subsidie Natuur en Landschap agrarisch).
- Vanaf 2010 vallen hieronder: Akkerranden voor patrijs en veldleeuwerik.
- In 2011 kwam daarbij: Wintervoedselran-



den voor doortrekkende en overwinterende akkervogels.

- Vanaf 2014 wordt toegevoegd: botanisch weiland en landschapselementen.
- In Zeeland al vanaf 2010 gebundeld in een Collectief Beheerplan Agrarisch Natuurbeheer Zeeland.
- Vanaf 2016 zal al het agrarisch natuurbeheer uitgevoerd worden vanuit het Collectief Zeeland.

FAB-randen

Los van deze bestaande regelingen lopen er diverse projecten om nieuwe mogelijkheden te onderzoeken en hiermee ervaring op te doen. Zoals al eerder te lezen was in 't Duumpje (enkele artikelen van de hand van Walter de Milliano) kennen we het FAB-project: bloemenranden voor Functionele Agro Biodiversiteit. Wat eenvoudiger uitgelegd: het aanleggen van voedselranden ten gunste van natuurlijke vijanden van luizen en andere vraatinsecten in landbouwgewassen. Met het doel om chemische onkruidbestrijding te verminderen en mogelijk zelfs een sterker gewas te krijgen.

Terug naar het agrarisch natuurbeheer

In 2015 zal het nieuwe GLB van kracht worden, waarbij de 'vergroening' een rol speelt voor de actieve landbouwer met subsidieerbare gronden. Het voert te ver in te gaan op allerlei regels, uitzonderingen en voorwaarden, maar de meeste landbouwers zullen moeten voldoen aan de 5% EFA (Ecological Focus Area). Eenvoudiger verklaard: een landbouwer die Bedrijfstoeslag ontvangt, dient 5% van zijn bedrijfsoppervlakte volgens ecologische richtlijnen ingericht te worden.

Voor die landbouwers die al aan bestaande ecologisch getinte projecten (SNLa) deelnemen, rijst de vraag of deze SNLa- objecten

FAB-rand langs tarweveld ter bestrijding van tarweplagen.
Hoeve Dierkensteen, Oostburg, 14 juli 2013 (Walter de Milliano).





meetellen binnen de nieuwe 5 % EFA-regeling.

Een definitief antwoord daarop is er nog niet. Algemeen geldt dat er geen dubbele betaling kan plaatsvinden voor eenzelfde inspanning. Het is dus niet mogelijk (en ook niet logisch) een object in te zetten voor én de vergroeningspremie (EFA) én een beheersovereenkomst (SNLa).

Het lijkt erop dat wanneer een landbouwer zijn SNLa-object inzet in de vergroening, in dat geval alleen het extra bedrag voor agrarisch natuurbeheer wordt uitbetaald dat boven de vergroeningspremie uitkomt. Wanneer een landbouwer een rand of object inzet om aan zijn 5 % EFA te voldoen, dan kan daarvoor geen betaling meer worden gedaan vanuit een beheersovereenkomst.

Wanneer de landbouwer meer "vergroent", dan de 5% EFA-norm vereist, komt de oppervlakte boven die grens in aanmerking voor SNLa-subsidie; mits zo'n rand of object kan worden ondergebracht in een beheersovereenkomst waarin het onderhoud is geregeld.

Om het mogelijk samenvoegen van EFA-gronden te bevorderen, wordt bekeken of landbouwers tot maximaal de helft van hun EFA-verplichting hun 'te vergroenen' oppervlakte zouden kunnen inbrengen in een 'collectiefje'. Zo'n collectiefje kan dan worden uitgevoerd op gronden van een collega-landbouwer die daarvoor ruimte heeft.

Een regeling voor deze collectiefjes is er nog niet. Evenmin voor andere alternatieven die nog in onderzoek zijn. Meer duidelijkheid volgt in de loop van deze zomer.

Excursieprogramma plantenwerkgroep

Donderdag 5 juni - 19.30 uur

Weg Nieuwvliet - Groede (KM-hok 022-377)
We onderzoeken hier bloemrijke bermen.
Route: neem bij Nieuwvliet oostelijke rotonde (St. Bavodijk - Nieuwvlietseweg) de afslag naar het dorp en ga meteen rechts af de parallelweg op richting Groede).
Parkeer net voorbij de laatste bebouwing in de berm t.h.v. de eerste knotwilgen.

Donderdag 19 juni - 19.30 uur

Weiland aan de Verkorting (de Plaote, SBB) (KM-hok 023-368).
Door koeien begrast weidegebied met vochtig grasland, drinkputten en droog grasland.
Route: vanuit Oostburg via de Bakkerstraat naar Bakkersdam, op 1e kruising (Platluis) linksaf Grote Boemdijk op en op driesprong linksaf naar de Verkorting. Verzamelen bij eerste weiland rechts over de watergang. Vanuit Aardenburg via Appelstraat rechtsaf Grote Boemdijk op en op driesprong linksaf naar Verkorting.

Donderdag 3 juli - 19.30 uur

Noormansdijk (HZL) (KM-hok 017-374)
Weiland, dijk met knotbomen, doornstruweel en kleine akkertjes.
Route: vanaf Potjes Provinciale weg richting Sluis en na 1,75 km rechtsaf Terhofstede dijk op. Na ± 1 km parkeren bij bankje in bocht (zwart houten damhek).

Donderdag 17 juli - 19.30 uur

Nummer Een binnendijks (HZL) (KM-hok 030-378).
Weiland met afgravingen en ondiep water.
Route: vanaf Breskens Nummer Een binnendijken en eerste weg linksaf en aan het einde bij gemaal rechtsaf (Mager eind). Na ruim 500 m. bij de toegang tot de wei parkeren in de berm (vlak voor schapenboerderij).

Donderdag 7 augustus - 19.30 uur

Vierhonderdpolderdijk, De Knokkert (SBB) (KM-hok 018-377).
Nieuwe natuur met weiland, laagten, drinkputten en struweel.
Route: vanaf rotonde Potjes noordelijke parallelweg nemen richting Nieuwvliet en na 500 meter linksaf de Vierhonderdpolderdijk op. Na ± kleine 2 kilometer is rechts onverharde afslag naar beneden bij een forse knotwilg. Hier parkeren.

Donderdag 21 augustus - 19.30 uur

Roodenhoek (KM-hok 032-375)
Dijk, berm en akkervegetatie.
Route: Neem weg Breskens-Hoofdplaat en ga ± 3 km na Nummer Een rechtsaf de Hoge weg dijk op. Aan het eind op driesprong rechtsaf. Ga in het gehucht Roodenhoek linksaf (Oranjedijk) en meteen weer linksaf de Bosdijk op. Parkeer na ± 50 m. in de berm.

NB. In tegenstelling tot voorgaande jaren bezoeken we vanaf dit jaar de dorpschokken (in dit geval Eede) twee maal na elkaar. We doen dit op verzoek van FLORON. Met deze streeplijsten kan FLORON statistisch aan de slag om bijvoorbeeld uitspraken te doen over toe- of afname van een bepaalde soort in Nederland. Bij streeplijsten waarbij de zoekdata te ver uiteen liggen kan dat niet.

EXTRA EXCURSIES!

Zondag 29 juni - Het nieuwe strepen (KM-hok 021-376)

We gaan het hok, met dijken, akkers, sloot en wegbermen, in ongeveer vier uur tijd volledig proberen uit te kammen. Overigens zijn is dit hok sinds 1989 nog nooit bezocht, dus de soortenteller staat nog op nul.

Aanvang: 13.00 uur.

Route: Eerst naar Camping Luteijn (Ter Moere 2, 4504 SC Nieuwvliet). Op de driesprong ter hoogte van de camping rechtsaf de onverharde weg op (wegje heet ook Ter Moere) en parkeer na enkele honderden meters (bij driesprong naar de dijk - de Akkerweg) in de berm.

Zie voor uitgebreide aankondiging het artikel "Het nieuwe strepen" in Duimpje nummer 1, lente 2014

Zaterdag 19 juli - 9.00 uur

We zijn op uitnodiging van onze zuiderburen te gast in de Belgische Zwinduinen, waar we fraaie duinvegetaties onderzoeken. Verzamelen: Oosthoekplein bij Knokke - Zoute.

Zijn er naar aanleiding van het bovenstaande nog vragen, stel ze gerust.

Tel.: 0117 453584

Email: azwart01@hetnet.nl

Wie weet tot in het veld.